

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

за освітньою програмою професійного спрямування

«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»

на тему «Облік, аудит та контроль операційних витрат

на прикладі ТОВ «БЕЙКЕР ТІЛЛІ УКРАЇНА»

Виконавець:

студентка МОІТ факультету

Бірзул Вероніка Олегівна _____

Науковий керівник:

д. е. н., професор

Лоханова Наталія Олексіївна _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Облік та аудит витрат завжди був і буде актуальним, оскільки витрати є одним з ключових факторів, що прямо впливають на фінансовий результат підприємства. В першу чергу, серед всіх витрат, що несе підприємство у процесі своєї діяльності, виокремлюють операційні витрати, адже вони також впливають на політику ціноутворення продукції, що в свою чергу впливає на її конкурентоздатність, вказують на технологічну оснащеність підприємства та наявність модернізації основних засобів, а також в цілому на ефективність управління підприємством.

Досліджуванню витрат підприємств присвячені роботи таких вітчизняних науковців, як Ф. Ф. Бутинця, М. Г. Грецака, В. М. Гордієнко, Т. Д. Костенко, О. С. Коцюби, В. А. Панкова, Є. О. Підгори, В. В. Ровенської, В. С. Рижикова, М. І. Скрипник, А. А. Турило та таких зарубіжних вчених, як Е. Бріттона, Дж. К. ван Хорна, К. Друрі, Б. Нідлза, Б. Райна, Т. Скоуна, Г. Фанделя та інших. У своїх працях вони розкривають неминучість витрат в результаті діяльності підприємства, а також підкреслюють їх значущість для ефективного фінансового результату.

Проте операційні витрати розглядаються в основному з точки зору виробничих витрат та прикладі, в основному, виробничих підприємств, що є не доречним і не надає користувачам цієї інформації повну картину того, яке саме місце займають операційні витрати у системі діяльності будь-якого типу підприємств. У вітчизняній літературі майже не приділяють увагу системі витрат на підприємствах, що надають послуги. А тим паче, не розглядають операційні витрати підприємств, що надають консультаційні та аудиторські послуги, у якості прикладів чи об'єктів досліджень в наукових роботах.

Мета роботи. Метою цієї магістерської роботи є аналіз та узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду з обліку, аналізу та аудиту операційних витрат підприємств, що надають послуги. Привертання уваги до специфіки та виявлення сучасних проблем обліку, аналізу та аудиту операційних витрат підприємства з надання консультаційних та аудиторських послуг. Аналіз та оцінка того, як обліковуються та аналізуються операційні витрати діючого підприємства такого типу, пошук шляхів покращення та надання рекомендацій.

Завдання. Для досягнення поставленої мети у цій магістерській роботі поставлено такі завдання:

- розглянути основні поняття даної теми;
- проаналізувати вітчизняний та зарубіжний досвід з обліку, аналізу та аудиту операційних витрат і узагальнити отриману інформацію;
- розглянути специфіку обліку, аналізу та аудиту операційних витрат підприємства з надання консультаційних та аудиторських послуг;
- виявити сучасні проблеми, що виникають під час зазначених етапів роботи таких підприємств;
- проаналізувати та оцінити як обліковуються та аналізуються витрати на діючому підприємстві такого типу;
- розробити рекомендації з покращення обліку та аналізу витрат на такому підприємстві.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження у цій кваліфікаційній роботі виступають процеси обліку, аналізу, контролю та аудиту операційних витрат, що виникають на підприємствах з надання послуг, як один з основних чинників отримання позитивного фінансового результату та забезпечення конкурентоздатності підприємства на ринку.

Предмет дослідження. Предметом дослідження виступають теоретичні та практичні аспекти діяльності з обліку, контролю, аналізу та аудиту операційних витрат ТОВ «БЕЙКЕР ТІЛЛІ УКРАЇНА».

Методи дослідження. Під час виконання поставлених завдань використовувались такі методи:

- таблично-графічний метод (для наглядного зображення отриманих результатів дослідження);
- теоретичного порівняння (під час розгляду обліку витрат за нормами НП(С)БО та МСФЗ;
- моделювання (для побудови кореляційно-регресійної моделі для визначення впливу факторів на окремий показник);
- узагальнення (для формування висновків).

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою для виконання поставлених завдань у цій кваліфікаційній роботі виступили: нормативно-правові акти України; НП(С)БО; МСКЯ 1; МСА; МСФЗ; наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених з тем обліку, контролю, аналізу та аудиту витрат підприємств; фінансова звітність та оперативні дані обліку ТОВ «БЕЙКЕР ТІЛЛІ УКРАЇНА».

Структура та обсяг роботи. Ця кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Основний матеріал викладено на 70 сторінках друкованого тексту, у роботі 15 таблиць, 5 рисунків, 4 додатки. У списку використаних джерел 56 найменувань, розміщених на 6 сторінках.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи підготовлено публікації:

- Бірзул В. О. «Оптимізація витрат підприємства у системі операційного аналізу», опубліковано у Збірнику науково-практичних статей Одеського національного економічного університету, 2022, с. 232;
- Бірзул В. О. «Системна оцінка ефективності управління витратами підприємства», опубліковано у Збірнику науково-практичних статей Одеського національного економічного університету, 2022, с. 327.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні аспекти обліку та аудиту операційних витрат підприємств*» розглянуто поняття «витрати» та «операційні витрати», класифікації операційних витрат, порівняльні характеристики обліку витрат за НП(С)БО та МСФЗ.

У другому розділі «*Особливості обліку операційних витрат на прикладі ТОВ «БЕЙКЕР ТІЛЛІ УКРАЇНА»*» розглянуто організаційну характеристику та облікову політику ТОВ «БЕЙКЕР ТІЛЛІ УКРАЇНА»; проаналізовано операційні витрати підприємства у розрізі видів витрат та за економічними елементами, а також основні

показники ефективності витрат за 2019-2021 роки; розроблено напрямки удосконалення обліку витрат на досліджуваному підприємстві.

У третьому розділі «*Аудит та контроль операційних витрат підприємства*» розглянуто мету, завдання і методи операційних витрат; методи контролю якості наданих послуг аудиторських підприємств; етапи аудиту операційних витрат на підприємстві; наведено шляхи удосконалення та контролю операційних витрат; побудовано кореляційно-регресійну модель рентабельності операційної діяльності, а також надано рекомендації підвищення досліджуваного показника.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Норми обліку витрат за НП(С)БО вже є наближеними до МСФЗ, проте існують деякі розбіжності у класифікації витрат. Такі різниці пов'язані з тим, що норми МСФЗ передбачені для користувачів у всьому світі, тому і рекомендації щодо класифікації витрат наведено узагальнено, що дозволяє будь-якому виду бізнесу відобразити та проаналізувати витрати у повній мірі. Задля підвищення прозорості в українському бізнесі та залучення іноземних інвестицій вважаємо, що варто і далі працювати над максимальним наближенням НП(С)БО до норм МСФЗ.

2. На основі проведеного аналізу динаміки та структури операційних витрат у розрізі видів витрат ТОВ «БЕЙКЕР ТІЛЛІ УКРАЇНА» надано рекомендації щодо оптимізації адміністративних та інших операційних витрат, а саме:

- оптимізувати чисельність адміністративного персоналу;
- зменшити витрати на послуги обслуговуючих установ, шляхом пошуку нових контрагентів, що надаватимуть ті ж послуги за меншу вартість;
- скоротити інші непродуктивні матеріальні витрати (закупки канцелярії у великих обсягах, закупки великої кількості харчових продуктів для працівників, скорочення фінансування на корпоративні заходи) тощо.

3. На основі проведеного аналізу динаміки та структури операційних витрат у розрізі економічних елементів виявлено, що варто оптимізувати на оплату праці. Найкращими заходами для досягнення цієї мети буде:

- підвищення продуктивності праці;
- підвищення кваліфікації працівників;
- оптимізування команд для надання якомога більшої кількості послуг у менші строки тощо.

4. Враховуючи специфіку діяльності підприємства, вважаємо, що найбільш придатним методом оптимізації витрат буде АВС-аналіз, згідно якого облік витрат відбувається по роботам («функціям»).

5. Аналіз показників ефективності витрат за 2019-2021 роки продемонстрував, що загалом операційні витрати та собівартість реалізованої продукції окупуються, що свідчить про дохідність підприємства. Частка постійних витрат у валовому прибутку має тенденцію до зниження, що свідчить про ефективне управління постійними (непродуктивними) витратами. Також з аналізу рентабельності операційної діяльності ми бачимо, що загалом даний показник має тенденцію до зростання, що також свідчить про ефективне управління витратами підприємства.

6. На основі облікової політики підприємства та проведеного аналізу розроблено рекомендації щодо удосконалення обліку операційних витрат. Так, було зазначено про важливість відображення витрат у тому періоді, до якого вони безпосередньо відносяться; запропоновано створення субрахунків до рахунку 903 задля полегшення обліку витрат по кожному виду діяльності та контролю понесених витрат; також рекомендовано внести зміни щодо обліку загальновиробничих витрат, а саме виключити з них та віднести до адміністративних витрати на оренду офісів та оплату комунальних послуг, адже ці витрати не впливають на отримання доходу. Запропоновано також до 93 рахунку «Витрати на збут» створити субрахунки для розподілу видів витрат, що полегшить аналіз та контроль їх.

7. Аудиторська діяльність в Україні є досить перспективним напрямком. На даному етапі аудит є стандартизованим у кожній країні світу, проте трапляються складні задачі в діяльності аудиторів, що можливо вирішити лише за допомогою індивідуального досвіду аудитора. Розглянуті у даній кваліфікаційній роботі завдання і методи аудиту операційних витрат є загальними при проведенні аудиту будь-якого підприємства.

8. Контроль якості аудиторських послуг є достатньо стандартизованим, проте у кожній аудиторській компанії має бути розроблена власна система контролю – деталізована та конкретна. Також в аудиторських фірмах мають бути створені можливості для підвищення кваліфікації аудиторів, що прямо впливатиме на якість наданих послуг.

9. Загалом, дотримка системи контролю якості аудиторських послуг надзвичайно важлива, адже впливає на забезпечення репутації компанії, зменшення часу на надання послуг з аудиту за рахунок того, що відразу вірно проводиться перевірка. Недотримка системи контролю якості спричиняє виникнення загрози судових проваджень по відношенні до цієї аудиторської компанії та, відповідно, втрату репутації, яка є надзвичайно важливою у даному виді послуг.

10. Щодо системи внутрішнього контролю, то це також є важливою складовою діяльності підприємства без якої неможливо ефективно управління операційними витратами. Ця система є важливою для ТОВ «БЕЙКЕР ТІЛЛІ УКРАЇНА» з двох сторін – як частина роботи аудиторів, які обов'язково мають перевіряти систему внутрішнього контролю клієнтів, і як частина самої компанії, яка забезпечує правильність обліку та надійність її функціонування.

11. Як в процесі аудиту, так і в процесі контролю операційних витрат завжди можливо знайти точки зросту. Покращення аудиту має бути не тільки з боку самих аудиторських фірм, а й держави. А система контролю операційних витрат має розроблятися на кожному підприємстві окремо, враховуючи специфіку діяльності.

12. Загалом, проведені дослідження свідчать, про нормальну діяльність досліджуваного підприємства, а покращення рентабельності його операційної діяльності можливе в основному за рахунок підвищення продуктивності праці та зменшення витрат на фондоозброєність праці.

АНОТАЦІЯ

Бірзул В. О. «Облік, аудит та контроль операційних витрат на прикладі ТОВ «БЕЙКЕР ТІЛЛІ УКРАЇНА».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою професійного спрямування «Облік, аудит і оподаткування в управлінні підприємницької діяльності». – Одеський національний економічний університет. Одеса, 2022 р.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження - процеси обліку, аналізу, контролю та аудиту операційних витрат.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку, аудиту та контролю операційних витрат.

Проаналізовано: поняття «витрати» та «операційні витрати»; можливі класифікації витрат; облік витрат за НП(С)БО та МСФЗ; операційні витрати у розрізі видів витрат та економічних елементів, а також загальні показники ефективності витрат ТОВ «БЕЙКЕР ТІЛЛІ УКРАЇНА» за 2019-2021 роки; методи аудиту операційних витрат; методи контролю якості наданих послуг аудиторських підприємств.

Запропоновано: методи оптимізації операційних витрат на досліджуваному підприємстві; напрямки удосконалення обліку операційних витрат; шляхи удосконалення аудиту та контролю операційних витрат; шляхи підвищення рівня рентабельності операційної діяльності на підприємстві.

Ключові слова: витрати, операційні витрати, класифікація витрат, облік, аудит, контроль.

ANNOTATION

Birzul V., «Accounting, auditing and control of operating expenses on the example of Baker Tilly Ukraine LLP».

Thesis for Master degree in specialty 071 «Accounting and taxation» under the master`s program «Accounting, auditing and taxation in business management». – Odessa National Economics University. Odessa, 2022.

Thesis consists of three chapters. Objects of study are processes of accounting, analysis, control and audit of operating costs.

Thesis deals with theoretical aspects of accounting, auditing and control of operating expenses.

Author analysis concepts of «costs» and «operating costs»; possible classifications of expenses; cost accounting for NPAS and IFRS; operating expenses in terms of types of expenses and economic elements, as well as general indicators of the effectiveness of expenses of BAKER TILLY UKRAINE LLP for 2019-2021; methods of auditing operating expenses; methods of quality control of services provided by audit enterprises.

Author suggest methods of optimizing operating costs at the enterprise under study; directions for improving the accounting of operating costs; ways to improve audit and control of operating costs; ways to increase the level of profitability of operational activities at the enterprise.

Keywords: costs, operating costs, classification of costs, accounting, audit, control.